

**SZOMBATHELYI PIPITÉR ÓVODA
FÄRBERKAMILLE KINDERGARTEN STEINAMANGER**

OM azonosító: 036459

9700 Szombathely, Bem József u. 9/C

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A nevelőtestület bevonásával

Kapolcsi Kinga

igazgató

2024

Tartalomjegyzék

I.	Bevezető gondolatok	- 5 -
II.	A pedagógiai program jogszabályi háttere	- 6 -
III.	Az intézmény jellemző adatai	- 8 -
IV.	A Szombathelyi Pipitér Óvoda – Färberkamille Kindergarten Steinamanger bemutatása - 8 -	
V.	Az óvoda helyi nevelési alapelvei – értékei – célkitűzései	- 9 -
1.	A Montessori pedagógia	- 10 -
2.	A német nemzetiségi nevelés	- 13 -
3.	A néphagyományon alapuló kézművesség	- 14 -
VI.	Az óvodai élet megszervezése	- 15 -
1.	Személyi feltételek	- 15 -
2.	Tárgyi feltételek	- 16 -
3.	Szervezeti és időkeretek	- 18 -
3.1.	A csoportok megszervezése	- 18 -
3.2.	A napirend kialakításának alapelvei	- 18 -
3.3.	A napirend felépítése	- 18 -
3.4.	A közösségi programok szervezése	- 19 -
VII.	Az óvodai élet nevelési feladatai, tevékenységformái, melyek biztosítják a gyermekek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését	- 21 -
1.	A játék - játékba integrált tanulás	- 22 -
1.1.	A Montessori eszközrendszer	- 22 -
1.2.	A fejlesztő játékok és a Montessori eszközök:	- 22 -
2.	Külső világ tevékeny megismerése – kozmikus nevelés, matematikai gondolkodás fejlesztése	- 28 -
3.	Verselés, mesélés	- 33 -
4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka – művészeti nevelés	- 34 -

5.	Ének – zene, énekes játékok.....	- 37 -
6.	Mozgás	- 39 -
7.	Munka jellegű tevékenységek	- 40 -
8.	Tanulás	- 42 -
8.1.	Az iskolai alkalmasság.....	- 43 -
9.	A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése	- 44 -
-		
VIII.	A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységek	- 45 -
IX.	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek, a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek, illetve az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések	- 48 -
-		
X.	Az óvoda kapcsolatrendszere, az együttműködés formái	- 50 -
XI.	A nemzetiségi óvodai nevelés alapelvei, a nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok.....	- 53 -
1.	A nemzetiségi óvodai nevelés célja és feladata.....	- 53 -
2.	A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése	- 54 -
3.	A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	- 55 -
XII.	Az egészségnevelési feladatok beépítése az intézmény pedagógiai programjába, testi - lelki - mentális egészség biztosítása az óvodában.....	- 56 -
1.	Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés.....	- 57 -
1.1.	Egészséges táplálkozás	- 58 -
1.2.	Mindennapos testnevelés, testmozgás.....	- 59 -
1.3.	Személyi higiéné	- 59 -
1.4.	Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése	- 61 -

1.5. A bántalmazás, erőszak megelőzése	- 62 -
1.6. Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás.....	- 63 -
2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	- 64 -
2.1. A befogadás.....	- 64 -
2.2. A gyermekek érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelése	- 66 -
2.3. Az értékelés és jutalmazás.....	- 67 -
XIII. A fenntartható fejlődést szem előtt tartó környezettudatos magatartásforma megalapozása az óvodában	- 68 -
XIV. Legitimációs záradék	

I. Bevezető gondolatok

Az óvodai nevelés alapvető elve és feladata, hogy szabadságban, méltóságban tudjon felnőni a gyermek, fajtól, bőrszíntől, anyanyelvtől, vallástól, való megkülönböztetés nélkül. - Ezáltal különleges védelem illeti meg. Mindehhez a gyermekeknek szeretetre és harmóniára van szüksége.

Intézményünk több évtizede biztosítja a környező lakótelep és Szombathely város gyermekeinek óvodai ellátását. Az 1980-as évektől kezdve nevelőtestületünk érdeklődése a reformpedagógiák felé fordult. A Montessori pedagógia egyre több kollégánk érdeklődését keltette fel a gyermekközpontúságával, a gyermeki önállóság, kreativitás, toleráns, másságot elfogadó, egyetemes témákkal is foglalkozó szellemiségével. Amikor saját program készítésére került sor, innovatív pedagógiai alapként a Montessori szellemű nevelést ötvöztük a német nemzetiségi neveléssel és a néphagyományon alapuló kézművességgel.

1999-től dolgozik óvodánk Maria Montessori egyedülálló pedagógiájának segítségével. A Montessori pedagógiából átvettük a számunkra lényeges elemeket, azaz a speciális eszközrendszert, és mindazt a nevelési koncepciót, szellemiséget, ami a mai kor gyermekeinek is időszerű. Mivel óvodánk a nyugati régióban egyedülálló módon Montessori Bázisóvodaként is működik, nagy hangsúlyt fektetünk az óvodapedagógusok Montessori szellemű pedagógiai továbbképzésére is.

2012. márciusától megkaptuk a **Minősített Montessori Óvoda** címet. Óvodapedagógusaink elkötelezettek, képesek megújulni, következetesek a teljesítendő feladatok tekintetében.

Német nemzetiségi csoportjainkban arra törekszünk, hogy pedagógiai programunk a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja. Segítjük a nemzetiségi identitástudat kialakulását, és a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítjuk az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást. A Montessori pedagógiai a német nyelv elsajátítása területén is nagy segítséget jelent.

A Pedagógiai Program elkészítése során figyelembe vettük a törvényi szabályozásokat, szakmai helyzetelemzést, partneri elvárásokat és a szakmai – pedagógiai hagyományainkat.

Pedagógiai Programunk eredményes és sikeres, mert munkánk középpontjában mindig a gyermek áll.

Az eltelt évek gyakorlata és eredményei mind azt bizonyítják, hogy helyes úton járunk.

II. A pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról - 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védeleméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Törvények:

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védeleméről és gyámügyi igazgatásról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Kormányrendeletek:

- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2016/679. számú rendelet - Európai parlament és a Tanács (EU) általános adatvédelmi rendelete, GDPR- törvény Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiaiszakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelete a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatói intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról Irányelv: A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve

A pedagógiai program tartalmát befolyásoló további dokumentumok:

- Az óvoda Alapító okirata

III. Az intézmény jellemző adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése és székhelye:

Szombathelyi Pipitér Óvoda - Färberkamille Kindergarten Steinamanger

9700 Szombathely, Bem József u. 9/C

OM azonosítója: 036459

Telefon: 94/501-541; 94/501-542; Mobil: 20/503-3214

Honlap: www.pipiterovoda.hu

A fenntartó neve és címe: Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata

9700-Szombathely, Kossuth L. u. 1-3.

Egyetértési jogot gyakorol: Szombathely Megyei Jogú Város Német Önkormányzata

Deutsche Selbstverwaltung der Stadt Steinamanger

A Pedagógiai Program alkotója: A Szombathelyi Pipitér Óvoda – Färberkamille Kindergarten Steinamanger nevelőtestülete

Az óvodai csoportok száma: 6

Férőhelyek száma: 160

IV. A Szombathelyi Pipitér Óvoda – Färberkamille Kindergarten Steinamanger bemutatása

Óvodánkban 1972 óta folyik a minket választó szülők gyermekeinek nevelése. Kezdetben 12 majd 8 csoportos óvodaként működünk. 1996 őszétől a demográfiai hullám csökkenése miatt 200 férőhelyes intézmény lettünk, majd 7, illetve 2005. nevelési évtől 6 csoporttal működik óvodánk.

Jelenleg 6 gyermekcsoporttal, ebből két német nemzetiségi nyelvi nevelést folytató csoporttal kínáljuk a hatékony, eredményes és sokoldalú nevelést, személyiségfejlesztést. Óvodánk lakótelepi óvoda, csendes, jó levegőjű környezetben. Tágas, árnyas, fákkal övezett udvara lehetőséget ad arra, hogy az ide járó gyermekek szociokulturális szükségleteit ki tudja elégíteni. Valamennyi udvari játék színes, esztétikus, megfelel az EU által felállított kritérium és szabványrendszernek.

A gyermekek esztétikus környezetben, a szülők igényeit is figyelembe véve, szakmailag jól felkészült nevelőtestülettel együtt, szeretetteljes légkörben töltik napjaikat. Az épület a 6 csoportra való visszatéréssel kényelmesebb, praktikusabb lett. A kihasználatlan csoportszobákból, helyiségekből tornaszoba, fejlesztő szoba, logopédiai – nyelvi szoba, illetve az egészségmegőrzést szolgáló só-szoba lett.

V. Az óvoda helyi nevelési alapelvei – értékei – célkitűzései

Gyermekképünk:

Független, önmagát ellátni képes, szorgalmas, kreatív, önálló gondolkodású, problémamegoldó, segítőkész, együttműködni képes, befogadó, toleráns ember formálása.

Hitvallásunk és célunk összehangolása sajátos, városunkban egyedüli pedagógiai programban öltött formát.

Pedagógiai Programunk: a Montessori szellemű pedagógia, a német nemzetiségi nevelés és a néphagyományon alapuló kézművesség ötvözete.

Óvodaképünk:

Feladatunk, hogy biztosítsuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Az óvoda közvetetten segíti a közösségben történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését. Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segítségével alakítjuk ki a gyermekek környezettudatos magatartását. Azt valljuk, hogy a játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

Az óvoda három főszereplője, a gyermek, az óvodapedagógus és a szülő.

Az óvoda kiegészíti a család nevelési feladatainak ellátását. Óvodánk nyitott a szülők számára, betekintést nyerhetnek gyermekeik óvodai életébe, szülői értekezletek, fogadó órák, befogadás, közös programok, nyílt ünnepek alkalmával.

Helyi nevelési programunk három alappillérre épül:

- a Montessori szellemű pedagógia
- a német nemzetiségi nevelés
- és a néphagyományon alapuló kézművesség ötvözete.

1. A Montessori pedagógia

Maria Montessori olasz orvos-pedagógus első intézménye a Casa dei Bambini 1906-ban nyílt meg Rómában. Néhány évtized után valamennyi kontinensen meghonosodott. Pedagógiai szemléletét, az emberi értékek, a humanizmus, a demokrácia, a gyermekek megbecsülése, és a békére való törekvés hatja át.

A Montessori pedagógia időszerűsége, azzal magyarázható, hogy korunkban a tudományok gyors fejlődése miatt, nem a tudás mennyiségére kell a nevelésnek törekednie, hanem a személyiség formálására, a képességek fejlesztésére, mert ez alapozza meg a konvertibilis tudást!

A pedagógus feladata a tanulás feltételeinek megteremtése és az önálló, tevékenykedő gyereket követve a szükséges segítségnyújtás. Ahhoz, hogy lépést tudjon tartani a kor, a tudomány, akár a gyakorlati munka követelményeinek fejlődésével meg kell újítani a tudását.

Tehát nem csak a lexikális tudás a fontos, hanem a képességek fejlettsége, elsősorban a befogadás képessége, a problémák felismerése, a megoldásukra irányuló készség, a nyitottság az új iránt. Gyermekközpontúság, önállóság a gondolkodásban és a cselekvésben, egyénre szabott fejlesztés, fantázia, kreativitás, sikerélmény, jellemzi a Montessori csoportot. A pedagógusok önálló tevékenységre serkentik a gyermekeket. A nevelési térben a gyermek szükségletei szerint választ, cselekszik, saját tevékenysége során tanul.

„Segíts nekem, hogy magam csinálhassam.” mondta Maria Montessori.

A gyermekek nincsenek korcsoport szerint elkülönítve, természetessé válik, hogy a nagyobb segíti a kisebbet.

Kiemelt szerepet kap a másság elfogadása, a tolerancia, az integráció, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása. A csend gyakorlatok fejlesztik az összpontosítást, a figyelmet, a mozdulatok összerendeződését. A Montessori módszer alkalmazását aprólékosan kidolgozott eszközrendszer segíti. Ezek lehetővé teszik a látó, halló, szagló, tapintó érzék, a matematika képesség fejlesztését, a környezettel kapcsolatos ismeretek bővítését.

Montessori pedagógiai rendszere alkalmazható a nevelés minden szintjén: bölcsődében, óvodában, általános és középiskolában is.

„A Montessori Módszer a gyermek teljes személyiségének elfogadásán alapuló, a gyermek természetes érdeklődésére építő személyiség központú nevelő-oktató módszer.”

Speciális programunkhoz vegyes életkorú csoportszervezési formát választottunk. A kisebb gyermekek tanulnak a nagyobbaktól, a nagyobbak pedig tanítják a kisebbeket, felelnek kérdéseikre, példát mutatnak, ezáltal bővülnek ismereteik. A vegyes korcsoport sokkal több interakcióra, szociális kapcsolatra, kommunikációra nyújt lehetőséget. Fejleszti a segítőkészséget, a beszédfejlődést, a másság elfogadását. Azokat a gyermekeket pedig, akik valamilyen területen korukat meghaladó ütemben fejlődnek, előre haladásukban segítjük, nincs gátja, felső határa fejlődésüknek. Az iskolaköteles életkort elérő gyermekek közül, azok a gyermekek, akik valamilyen okból kifolyólag nem kerülnek beiskolázásra, továbbra is saját vegyes csoportjukban maradhatnak. A csoportokban családi légkör uralkodik, a testvérek azonos csoportba járhatnak.

Pedagógiai Programunknak megfelelő óvodapedagógus modellünk: A gyermeket szerető óvónőnek feladata a gyermeke megismerése. Minden gyermekben meg kell tudni látni a jót, a fejlődés lehetőségét. Figyelembe kell vennie a gyermek egyéni sajátosságait, különböző eltérő adottságait és szociális háttérét. Fel kell ismerni a segítségnyújtás megfelelő idejét és mértékét, a fejlesztés módját, feladatait. Tisztelni kell a gyermeki személyiséget és egymás tiszteletére és megbecsülésére kell nevelni őket. Az óvodapedagógus mindig legyen ápoltság, vonzó, esztétikus, szava halk, beszéde helyes. A szülőkkel, a munkatársakkal és a hivatalos szervekkel minden körülmények között törekedjék a jó viszony kialakítására és megtartására.

Montessori alapelvek:

- Az érzékeny periódusok ideje:

A gyermekek adott életkorára jellemző egy-egy terület, mely fokozattan intenzív érdeklődésben nyilvánul meg.

- A gyermek szabadsága:

„a választás szabadsága az ember méltóságához vezet. A szabadságot azonban nem lehet megadni, ez az emberi természethez tartozik, s ápolni kell és az emberi jellem fő vonásaként, kell megmutatkoznia.”

- Az előkészített környezet:

Az a nevelési tér, melyben a gyermekek saját belső fejlődési állapotuknak megfelelő pszichés és fizikai valósággal találkoznak.

A környezetnek tartalmaznia kell az önnevelés eszközeit, melyekből saját igényeinek megfelelően választhat. A szabadság és a környezet kölcsönösen feltételezik egymást.

- A munka:

A munka olyan aktivitás, amely sem a felnőttek tanításával, sem azok akaratával nem függ össze. A környezetre hagyjuk, hogy vezesse a gyereket a munkában.

- Az önkontroll:

A gyermek a mindennapos tapasztalatok segítségével elsajátítja annak a lehetőségét, hogy korrigálni tudja a hibáit, ezáltal legyen biztos önmagában. Ez saját lehetőségeinek pontos felmérését jelenti.

-Az előkészített környezet:

Általános és elsődleges követelmény, hogy az eszközök és játékok a gyermekek számára elérhető helyen legyenek. Ugyancsak általános követelmény, hogy a csoportszoba szép legyen, derűt sugározzon. A gyermekek által használt eszközök, játékszerek, a tárgyak esztétikus összbenyomást keltsenek. Csoportszobáink világosak, naposak, szépen elhelyezett dísznövényekkel, akváriummal.

A Montessori eszközöket nyitott polcokra helyezzük. Mindig biztosítunk szabad területet is, ahová a gyermekek kis szőnyegeiket letehetik, ha a földön akarnak játszani. (ezeket összegöngyölve az eszközökhöz közeli sarokban tároljuk) Ugyancsak nyitott polcon tartjuk egyéb fejlesztő játékszereinket: a rajzoláshoz, festéshez, mintázáshoz, formáláshoz szükséges eszközöket. Minden csoportban megtalálhatóak az építő játékok, konstrukciós játékok, kisebb közlekedési eszközök, autók, és társasjátékok. Kialakítottunk polcokkal leválasztott kisebb kuckókat, ahova visszavonulhatnak a gyermekek, ha hangulatuk, játékuk úgy kívánja. Van babasarok (babaszoba és konyha), lehetőleg „igazi” kis háztartási eszközökkel. Elmaradhatatlan a kincsesláda, amelyből mindenféle kelléket bármikor elő lehet varázsolni, és játékaikban kreatívan felhasználni. Hangulatos, szépen dekorált olvasó-sarokban alacsony polcra helyezzük a könyveket. (Maria Montessori vezette be elsőként az óvodai életbe a naposságot, a gyermekméretű bútorzatot és az önkiszolgálást.)

Minden gyermek fényképe ki van téve a falra, alatta a neve. Minden csoport előtt megfelelő helyet biztosítunk, ahová a gyermekek munkáit esztétikusan kihelyezhetjük. A gyermekek által

beállítható naptár, időjárás- és napostábla, a falíújság sem marad el. Minden gyermeknek van elérhető helyen dossziéja vagy saját fiókja, - jellel és névvel ellátva – amelyekbe rajzaikat, egyéb alkotásaikat és kincseiket helyezhetik.

Maria Montessori alapvetőnek tartja a rendet. Minden eszköznek állandó helye van. „A gyermek fejlődésének szabadsága nem azt jelenti, hogy egyszerűen magára hagyjuk a gyermeket, hanem azt, hogy segítő szeretettel emeljük köréje a megfelelő környezetet. Minél tökéletesebb a környezet, annál kevesebb beavatkozásra van szükség a felnőtt részéről.” – írja Montessori.

2. A német nemzetiségi nevelés

Szombathely Megyei Jogú Város Német Önkormányzatának igényei és a törvényi szabályozás lehetőségeinek következményeként jött létre az intézményben két német nemzetiségi csoport. Elsődleges cél a nyelv megszerettetése, játékokkal, mondókákkal, hintáztatókkal, lovagoltatókkal, rajzos versikékkel, dalokkal, egyszerűbb gyermektáncokkal, hétköznapi szituációs helyzetekkel.

Az idegen nyelv „oktatás” ebben az életkorban kizárólag játékon alapul. A német nemzetiségi nevelés keretében, minden év novemberében ápoljuk a Szent Márton napi hagyományokat, német és magyar nyelven egyaránt. (Sankt Martin Fest)

Nemzetiségi találkozókön szerepelünk a gyermekekkel, ahol német dalokkal, mondókákkal, dalos körjátékokkal német nemzetiségi népviseletben lépünk színpadra és találkozunk a környéken élő más kisebbségi népekkel, mint a horvátok, a szlovének vagy a romák. Megkóstoljuk ételeiket, megismerjük a szokásaikat, táncukat, zenei kultúrájukat. A más népekkel való közös élmény és találkozás elősegíti egymás megismerését és talán későbbi felnőtt életük során toleránsabbak, elfogadóbbak lesznek, és a helyén tudják kezelni a tőlünk eltérő kultúrákat. Kiemelten fontosnak érezzük, hogy a gyerekek játékos módon, megismerkedjenek a német nyelvvel, a német kisebbség szokásaival, táncaival, népviseletével, ezáltal lehetőséget adunk nekik gyökereik ápolására, életben tartására.

Karácsonyi előzetesként minden évben közös adventi gyertyagyújtásra invitáljuk a szülőket és a hozzátartozókat. Igyekszünk kihasználni az osztrák határ közelségét, és a szomszédos Ausztria óvodásaival is tartjuk a kapcsolatot. Óvodánk 6 gyermekcsoportjából jelenleg két csoportban folyik német nemzetiségi nyelvi nevelés. Célunk, hogy az óvodáskor végére a

Pedagógiai Program *OM azonosító: 036459*

gyermekben pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt. Ismerjék a német nemzetiség kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat. Ismerjék és tiszteljék a német nemzetiségi hagyományokat és a tárgyi kultúra értékeit. Életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően rendelkezzenek olyan szókinccsel, mely lehetővé teszi a hétköznapi szituációs helyzetek megértését, és a német nemzetiségi iskolába való tovább lépést.

Intézményünk nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda. Az óvoda mindkét nyelv, a német és a magyar nyelv fejlesztését is szolgálja. Az óvodai élet tevékenységi formáiban, a két nyelv használata érvényesül, a hangsúly a nemzetiségi nyelv fejlesztésén van. Mivel a gyermekek nagy százaléka magyar anyanyelvi környezetből érkezik, így az óvodai nevelés első hónapjaiban elsősorban a magyar nyelv az uralkodó, majd fokozatosan épül rá, játékos módon, második nyelvként a német.

3. A néphagyományon alapuló kézművesség

A néphagyományon alapuló kézművességi tevékenységi formák gazdagítják óvodánk kínálatát. Az óvodában eltöltött idő alatt megismerkedhetnek a gyermekek olyan kézműves tevékenységekkel, mint az agyagozás, a szövés, a fonás, a varrás, a nemezelés vagy a gyöngyfüzés. A tevékenységek elsajátításához adott az eszköztáruk, rendelkezünk az agyagozáshoz szükséges korongokkal, égetőkemencével. Megtalálhatóak óvodánkban a fonalak és szövőkeretek, szövőbabák, szarvacskák, ruhaanyagok, selymek, gyapjú, és kukoricacsuhé egyaránt. Minden év decemberében megrendezésre kerül a Luca – napi Bütykölő, az adventi időszakban közös kézműves munkadélutánra invitáljuk a szülőket, és Kiszebáb készíttéssel illetve a Villőzés népszokással búcsúztatjuk a telet.

A gyermekeket 23 fős személyzet látja el.

Fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok állandó továbbképzését, a módszertani, pszichológiai-pedagógiai ismeretek folyamatos korszerűsítését.

VI. Az óvodai élet megszervezése

1. Személyi feltételek

Nevelőmunkánk kulcsszereplője az óvodapedagógus. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermekek számára. Fontosnak érezzük a „Montessori” mintát, miszerint az óvodapedagógus gyakran húzódik háttérbe, nem harsány, hagyja a gyermeket kibontakozni, de közbe tud lépni, amikor szükség van rá. Az óvodapedagógusok és a nevelést segítő munkájának összehangoltsága szükséges az eredményességhez. Hat csoportos óvodánkban csoportonként 2 óvónő összehangolt munkája folyik, és látja el a minket választó szülők gyermekeinek nevelését és felkészítését a zökkenőmentes iskolakezdésre. A nevelőtestület nagy része speciális szakmai ismeretekkel rendelkezik, emberileg és szakmailag egyaránt összetartó csapatot alkot. Nyugdíjba vonuló kolléganőink helyére felvett új óvodapedagógusainkat igyekszünk nagy körültekintéssel kiválasztani. A nevelőtestület innovatív, nyitott az új ismeretek, módszerek befogadására, rendszeresen részt vesznek különböző továbbképzéseken és ez a jövőben is fontos feladat számukra. Ennek megvalósítását szolgálja az óvónők továbbtanulási terve, és a továbbképzési terv.

Az óvodánkban folyó belső továbbképzések alapját a bemutató foglalkozások, a beszámolók, a munkaközösségi foglalkozások adják, ezek részét képezik az éves munkatervnek, és segítik az óvodapedagógiai változásokkal történő lépéstartást.

Fontos a nevelőtestület önálló alkotó óvodapedagógiai munkájának segítése és értékes szakmai ötletek közkinccsé tétele, valamint az új kolléganők óvodánk közösségébe való beilleszkedésének támogatása.

A bemutató foglalkozásokon való részvételi lehetőség igény és érdeklődés szerint, kölcsönös betekintési alkalmat ad egymás nevelőmunkájába.

Óvodapedagógusaink nagy része Montessori szaktanfolyammal rendelkezik, a német nemzetiségi csoportokban nemzetiségi óvodapedagógusok látják el a nevelő munkát és intézményünk fejlesztő pedagógusainak száma is megfelelő.

Az óvodapedagógusok közvetlen nevelést segítő munkatársai a pedagógiai asszisztensek és a dajkák.

Az intézményben 2 pedagógiai asszisztens, csoportonként pedig 1 dajka segíti a pedagógusok munkáját. A pedagógiai asszisztensek úgynevezett forgó rendszerben dolgoznak, mindig abban a csoportban, ahol éppen szükség van a segítségre.

Munkájukat a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik. Feladatkörüket a munkaköri leírás részletesen tartalmazza.

Az alkalmazotti közösség tagjaitól is elvárjuk, hogy munkájukkal, magatartásukkal, személyes példájukkal segítsék megvalósítani nevelési feladatainkat:

Ismerjék meg nevelési elveinket, csoportjaik nevelési terveit, működjenek együtt az óvónőkkel. Aktívan vegyenek részt a csoport életében.

Ismerjék meg a csoportjuk napirendjét és a csoporton kívüli feladataik végzésével a gyermekek napirendjéhez alkalmazkodjanak.

Munkájukban mutakozzon meg a gyermekek szeretete, elfogadása, tisztelete.

Kulturált magatartással és beszédmintával segítsék a gyermekek nevelését.

2. Tárgyi feltételek

Óvodánk jelenlegi épületét 1972-ben építették. Az évek folyamán igyekeztünk reformálni a helyiségeket, az épületben található szolgálati lakást is óvodai célra hasznosítottuk. Így lett logopédiai - felzárkóztató szobánk, nyelvi laborunk, szertárunk.

Később kialakításra került az épület földszintjén egy tornaterem és a sószoza, mely az egészség megőrzését szolgálja.

Tornatermünk felszereltsége jónak mondható, szinte minden modern tornaeszköz adott a fejlesztő pedagógusok mozgásfejlesztő munkájához.

Intézményünk rendelkezik a Pedagógiai Programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Csoportszobáinkat igyekeztünk a lehetőségeinkhez mérten a legmodernebb bútorzattal és eszközrendszerrel ellátni. Minden csoportban megtalálható a Montessori eszközrendszer valamennyi eleme, adott a lehetőség a kézművességre és a két németes csoportban német nyelvű könyvekkel, társasjátékokkal és hanganyaggal egészül ki a repertoár. A csoportszobák nagy részének berendezési tárgyai többségükben fel lettek újítva, amely a gyerekeknek esztétikai élményt, kényelmet és biztonságot jelent. A csoportszobai játékok vásárlásánál fontos szempont az igényesség, valamint a pedagógiai munkához szükséges fejlesztő játékok beszerzése.

Tekintettel arra, hogy óvodai nevelésünkben fő cél a Montessori pedagógia, a nemzetiségi nyelvi nevelés, valamint a hagyományörzés, az alkalmazható eszközök kiválasztásánál elsősorban ezekre figyelünk.

Beszereztünk egy égetőkemencét, melynek rendszeres használata sok sikerélményt nyújt a fazekasság mesterségével ismerkedő gyermekeinknek.

Óvodánk jó adottságú, nagy, árnyas udvarral rendelkezik, ahol a gyerekek városi szinten jó levegőjű, nyugodt környezetben tölthetik mindennapjaikat, nyáron pedig ivókút gondoskodik a folyamatos folyadékbevitelről. A gyermekek mindennapos mozgását nagyban elősegíti az OVI-SPORT pálya. A pálya mérete igazodik az óvodás gyermekek életkori sajátosságaihoz. Nemcsak a foci, hanem a kézilabda, röplabda, kosárlabda rávezető gyakorlatait is sikerrel tudjuk alkalmazni. A hozzá kapcsolódó színes esztétikus eszközrendszer megfelel a XXI. század kihívásainak.

Elveink a Montessori eszközök kiválasztásánál:

Biztosítsák az önálló tevékenységet, a gyermeki kíváncsiságot.

Olyan felhívó jellegűek legyenek, melyekkel tevékenykedve sok saját tapasztalatot gyűjthetnek a gyermekek.

Az eszközök ne az ismeretek mennyiségét biztosítsák, hanem a képességek fejlesztését.

Elveink a német nemzetiségi neveléshez szükséges eszközök kiválasztásánál:

A nemzetiségi kultúra megörökítésére, audiovizuális eszközök biztosítása.

A nemzetiségi népismeret, tárgyi, szellemi, örökségének megőrzése, - népi mesterségekhez, zenei műlthoz kapcsolódó eszközök beszerzése.

Könyvek, segédanyagok.

Elveink a népi kismesterségeket megőrző nevelésünkhöz szükséges eszközök kiválasztásánál:

Eszközök beszerzése a kismesterségeket őrző technikákhoz.

Jeles napokhoz fűződő eszközök beszerzése (termékek, növények, textíliák).

Könyvek, segédanyagok a népi kismesterségek ismertetéséről.

3. Szervezeti és időkeretek

3.1. A csoportok megszervezése

Óvodánk minden csoportja heterogén összetételű, vegyes életkorú csoport. A gyerekek csoportba sorolásának szempontjai: életkorbeli különbségek csökkentése, életkori 1/3 arány megtartása, testvérek együttnevelésének biztosítása.

A nehezen nevelhető vagy speciális fejlesztési igényű gyermek csoportbeli elhelyezésénél alapvető szempont a pedagógusok arányos terhelése, hogy elegendő ideje legyen az egyéni fejlesztésre (max. 1-2 fő/csoport).

3.2. A napirend kialakításának alapelvei

- A gyermekek életkor szerinti összetétele alapján eltérnek a szükségleteik, differenciáltan biztosítjuk a tevékenységekhez szükséges időtartamot.
- A tervszerű, összehangolt tevékenységekkel elkerüljük a felesleges várakozásokat, a tétlenséget, a kapkodást.
- Minél hosszabb, nyugalmas és tartalmas játékidőt biztosítunk.
- A tisztálkodás és öltözködés végzéséhez, az egyéni szükségleteknek megfelelő időtartamot biztosítjuk.
- Az étkezésre az egyéni igények, szükségletek szerinti időtartamról gondoskodunk
- A gyermekek alvási—pihenési igényének figyelembevétele

3.3. A napirend felépítése

Érkezéstől az udvari játékig:

- A gyermekek érkezése, fogadása.
- Játéktevékenység.
- Játékos tanulás csoportos, mikrocsoporthoz és egyéni foglalkozási formák alkalmazásával.
- Tízórai, gondozási teendők ellátása.
- Montessori eszközökkel való fejlesztés.
- Csendjáték, beszélgető-kör, hagyományok ápolása, születésnapok megünneplése.
- Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések. - Szabad, mozgásos játék az udvaron.

Udvari játéktól az ébredésig:

- Naposi munka feladatainak elvégzése.

- Ebéd, gondozási teendők ellátása.
- Pihenés-alvás előtti mese, altatódal.
- Alvás-pihenés folyamatos ébredés.

Ébredéstől hazaindulásig:

- A csoportszoba rendjének helyreállítása.
- Uzsonnázás, gondozási teendők ellátása.
- Játékos egyéni képességfejlesztés.
- Játéktevékenység.
- Szabad, mozgásos játék az udvaron.
- Találkozás a szülőkkel, rövid információcsere a gyermek fejlődéséről, magatartásával kapcsolatosan szükség esetén.

3.4. A közösségi programok szervezése

Ünnepek és hagyományok

Az ünnepek, megemlékezések szervezését a gyermekek személyiségfejlődésében fontosnak tekintjük, mert az érzelmi nevelés és szocializáció terén kiemelkedő hatást fejtenek ki. E jeles események szervesen illeszkednek a tervezett nevelési folyamatokba, melyeket a szülők közreműködésével, segítségével, részvételével készítünk elő, illetve bonyolítunk le. Ünnepeinket az aktuális előkészületek jellemzik, érzelmi, hangulati ráhangolódással, ajándék készítéssel, az óvoda dekorációjának elkészítésével.

- **Nemzetiségi nap**

Német dalokkal, mondókákkal, dalos körjátékokkal német nemzetiségi népviseletben lépünk színpadra és találkozunk a környéken élő más kisebbségi népekkel, mint a horvátok, a szlovének vagy a romák. Megkóstoljuk ételeiket, megismerjük a szokásaikat, táncukat, zenei kultúrájukat.

- **Szüreti mulatság**

A gyerekek megismerhetik a mustkészítés alapjait, szőlőpréselés, must kóstolás, őszi dalos játékok felelevenítése.

- **Őszi kirándulás**